پرونده «جام‌جم» برای و

حسین‌شناسی از د

فاطمه عودباشی
نوشین مجلسی
گروه رسانه

باز دلم رفته کنج شش‌گوشه، زانو بغل گرفته و روضه عطش را زار می‌زند. انگار همه روضه تو را می‌خوانند حسین(ع). غریبی سید و سالار شهیدان گوش عالم را کر کرده‌است. آیا کسی هست در این عالم که فریاد «هل من ناصر ینصرنی» را نشنیده‌باشد؟ به‌راستی هرچه برنامه تلویزیونی برای امام‌حسین(ع) ساخته شود، فقط می‌تواند مسکنی کوچک بر زخم دل عاشقان باشد؛ زخمی که در عمق جان‌شان نشسته‌است. از ابتدای محرم برنامه «باب‌القبله» با پرداختن به زندگی پیرغلامان و مداحان سعی کرد مرهمی باشد بر دل عاشقان. به‌همین‌دلیل دست اندرکاران برنامه از اول محرم پخش برنامه را شروع کردند و حجت‌الاسلام سیدحسین آقامیری، کارشناس درباره امام‌حسین زمانت را بشناس صحبت کرد که با اجرای مصطفی امامی روانه آنتن شبکه پنج شد. این برنامه موضوعات و سوژه‌های متفاوتی را دستمایه قرار داد که شب گذشته به پایان رسید. به بهانه تمام‌شدن برنامه با حسین فرزندی تهیه‌کننده، مهدی ملک‌پور سردبیر، علیرضا خوش‌بیان کارگردان، مصطفی امامی مجری و حجت‌الاسلام سیدحسین آقامیری کارشناس برنامه گفت‌وگو کردیم.

گذشته هم در این ایام پخش شد. موضوعی که برای امسال طراحی کرده‌بودیم این بود که فضای هیات را به صورت حرفه‌ای در برنامه داشته‌باشیم.

وی ادامه می‌دهد: وقتی مخاطبان سر و شکل برنامه را دیدند، متوجه شدند که در بخش اول پیش‌منبر داشتیم که با حضور پیرغلامان بود. بخش‌های بعدی سخنرانی و مداحی بود. از سوی دیگر سعی کردیم با این عزیزان هم گفت‌وگو انجام دهیم و در این باره جویا شویم که زندگی‌شان چطور بود؟ چه شد به این سمت گرایش پیدا کردند؟ چه انگیزه‌ای باعث شد تا مداح شوند؟ با آنها درباره همه این مسائل صحبت می‌کنیم.

این کارگردان در پاسخ به این سوال که با توجه به این‌که برنامه سال گذشته هم روی آنتن بود و امسال هم پخش شد، برای حفظ مخاطبان قدیم و جذب بینندگان جدید از چه راهکارهایی بهره بردید، بیان می‌کند: ما از ابتدا سعی کردیم فضای برنامه جذاب باشد؛ یعنی سعی کردیم در ابتدا خودمان را به جای مخاطب بگذاریم و از نگاه او به برنامه نگاه کنیم تا بتوانیم بخش‌هایی را طراحی کنیم که برای او قابل لمس و باور باشد. در مجموع تلاش داشتیم نورپردازی، دکور و... خوب باشد و قاب‌های زیبایی را برای مخاطبان به تصویر کشیدیم. در این قاب هم بسته‌های محتوایی را تقدیم مخاطبان کردیم تا مورد استفاده‌شان قرار بگیرد.

خوش‌بیان می‌گوید: بخش پیرغلامان امسال در برنامه اضافه شده‌بود. همچنین اگر نگاهی به مداحی‌ها داشته‌باشید، متوجه خواهید شد سبک مداحی جوان‌ترها متفاوت با سبک مداحی افراد قدیمی‌تر است و ما به ارتباط این دو سبک هم سعی کردیم در حد توان بپردازیم. مسلما شنیدن این مباحث برای مخاطبان خالی از لطف نبود.

خارج از تهران برگزار می‌شود منعکس کنیم. تلاش داشتیم انعکاس‌دهنده اتفاقات جاری در این هیات‌ها باشیم. در بخش کارشناسی، بحث امام حسین زمانت را بشناس را با حاج حسین آقامیری پیش بردیم. فرزندی درباره انتخاب کارشناس برنامه هم بیان می‌کند: تلاش کردیم کارشناسی انتخاب کنیم که هم نسل جدید بتواند با او ارتباط برقرار کند و هم فضای کارشناسی هیات به‌طور سنتی حفظ شود. چند گزینه داشتیم و بهترین گزینه‌ای که در اتاق فکرمان به جمع‌بندی رسیدیم آقای آقامیری بود. ایشان در سحر ماه‌رمضان امسال در برنامه «ماه‌من» راجع به امام‌زمان(عج) صحبت کرد و بازخورد خیلی خوبی داشت.

این تهیه‌کننده در مورد چالش برنامه‌های مناسبتی هم عنوان می‌کند: بزرگ‌ترین چالش برنامه ما با توجه به همزمانی ماه محرم و بحث ستایشگران اهل بیت(ع) حضور این دوستان در برنامه‌مان است، یعنی روزانه بیش از ۵ ـ ۴ ساعت در حال چیدمان برنامه مثل ارتباط‌گیری با مداحان، ساعت رفت‌وبرگشت، کنداکتور و... بودیم. این روزها اوج کار مداحان بود، جلسه داشتند و صبح تا شب درگیرند اما به لطف امام‌حسین(ع) توانستیم چهره‌هایی که مد نظرمان بوده را به برنامه بیاوریم و ترکیب خوبی شد.

ارتباط میان سبک سنتی و جدید مداحی

علیرضا خوش‌بیان، کارگردان برنامه با اشاره به وجه تمایز برنامه باب‌القبله به جام‌جم می‌گوید: تقدیر از پیرغلامان اهل بیت(ع) و ارتباط بین سبک سنتی مداحی و جدید جزو ویژگی‌های برنامه باب‌القبله امسال بود. البته این برنامه سال

در این سال‌ها برنامه‌های متعددی در ماه محرم و صفر داشتیم که بسیاری از آنها بر محور گفت‌وگو با مهمانانی است که از تجارب زندگی خود و پیوندشان با اباعبدا... الحسین می‌گویند. از حسین فرزندی، تهیه‌کننده برنامه می‌پرسیم برای تمایز با دیگر برنامه‌های این ایام و همراه‌کردن مخاطبان با خود در این برنامه چه کردند؟ وی به جام‌جم توضیح می‌دهد: چون سال دوم برنامه بود تلاش کردیم همان رویه‌ای را که سال گذشته رفتیم دوباره اجرا کنیم. در ماه محرم تمرکز برنامه‌ها روی موضوعات اجتماعی و سرگذشت آدم‌هایی است که زندگی‌شان با امام حسین(ع) گره خورده‌بود. تعداد این برنامه‌ها در سال قبل زیاد بود، پس تلاش کردیم روی مسأله ستایشگران اهل بیت(ع) تمرکز و در همین بخش به‌صورت تخصصی کار کنیم. در چند سال گذشته برنامه‌ای نداشتیم که تمام مداحان بنام چه جوان و چه پیرغلامان حضور داشته‌باشند. نسلی از قدیمی‌ها را می‌آوریم، یعنی کسانی که عمری در خانه اهل بیت(ع) بودند و ۷۰ سال است برای امام حسین(ع) می‌خوانند. در بخش پیرغلامان معمولا ذاکرانی بودند که بالای ۷۰ سال داشتند. در میان جوان‌ترها سعی کردیم کسانی که چهره هستند، با نوآوری مطرح شدند و در ستایشگری اهل بیت(ع) ابداعی داشتند را بیاوریم و تلاش کردیم روی همین موضوع بایستیم و کار کنیم. به نظرم این تمایز برنامه ما با برنامه‌های دیگر بود.

وی درباره بخش‌های برنامه بیان می‌کند: از شب اول با یک پدر و پسر و یک پیرغلام شروع کردیم و آقای سعید حدادیان و آقازاده‌اش، آقای محمدحسین حدادیان که دو نسل متفاوت مداحان امام حسین(ع) هستند را با یک نسل قدیمی‌تر مثل حاج‌آقا بازوبند آوردیم. شب دوم حاج‌محمود نوروزی را آوردیم که نسل قدیمی است و در بخش مداحان هم محمد ابراهیمی به برنامه آمد که یکی از مداحان جوان است که خیلی خوب می‌خواند و اسم و رسم پیدا کرده. شب سوم حاج‌یدا... بهتاش را همراه با سیدامیر حسینی آوردیم که یکی از مداحان خوب کرج است و یک جلسه ۳۰ـ۲۰ هزار نفری در آنجا دارد. تلاش کردیم هر شب این روند را ادامه دهیم و با همین منوال جلو برویم. از این تهیه‌کننده می‌پرسیم در بخش کارشناسی سعی کردید از چه زاویه جدیدی به موضوع عاشورا و پیوندش با زمان حال نگاه کنید؟ وی پاسخ می‌دهد: تلاش کردیم در برنامه‌مان هیات‌هایی را که چه در تهران و چه در

گپ

ادای دین با اجرای باب‌القبله

مصطفی امامی، مجری برنامه سعی کرد با اجرایی مطالبه‌گرانه در فضای محرم و با حفظ شئونات این ایام با مخاطبانش ارتباط برقرار کند. این مجری در گفت‌وگو با جام‌جم از حال‌وهوای اجرای باب‌القبله و لزوم خنثی نبودن، حتی در برنامه‌های مناسبتی می‌گوید.

مخاطبان بیشتر شما را با اجرای برنامه‌های شاد مثل ویژه‌برنامه نوروز در خاطر دارند. اجرا در ماه محرم برای خودتان چه حال‌وهوایی داشت؟

اجرای این برنامه برایم سراسر برکت بود. بعضی از دوستان و همکارانم گاهی به من این توصیه را می‌کردند که با توجه به جنس برنامه‌هایی که مردم من را با آن می‌شناسند ممکن است اجرای برنامه باب‌القبله هویت حرفه‌ایم را تحت تاثیر قرار دهد اما شخصا هیچ‌وقت به این فکر نکردم که ممکن است این اتفاق برایم بیفتد. راستش اصلا نگاه حرفه‌ای به این موضوع ندارم. به نظر ما اجرای باب‌القبله کاملا ادای دین است. برای همه بچه‌هایی که در برنامه باب‌القبله مشغول بودند، همین نگاه وجود دارد و ادای دینی بود به کسی که همه زندگی‌مان را مدیونش هستیم.

برنامه‌های مناسبتی به‌ویژه برنامه‌هایی که فضای عزاداری دارند و در ایامی همچون محرم پخش می‌شوند، با چالش همراه هستند. چه نگاهی به این چالش‌ها دارید و بیشتر در چه زمینه‌هایی با چالش مواجه هستید؟

همان‌طور که گفتم نگاهم به این برنامه معارفی نبود. اجرای من هم حال‌وهوای معارفی نداشت. از این حیث می‌توانم بگویم در برنامه‌هایی با اجرای آقایان یراق‌بافان یا نجم‌الدین شریعتی رسما مخاطب می‌داند دارد برنامه معارفی می‌بیند. این عزیزان در کارشان ستاره و نمره یک هستند اما من در برنامه باب‌القبله اجرای معارفی نداشتم و سعی کردم همان تم اجتماعی را در اجرایم حفظ کنم. اساسا این برنامه در چارچوب برنامه‌های اجتماعی تعریف می‌شود. در این برنامه مباحثی اجتماعی مطرح می‌شد؛ یعنی از حادثه کربلا، عاشورا و از جریان امام‌حسین(ع) برای زندگی‌مان برداشت اجتماعی داشتیم. چه در گفت‌وگو با کارشناس و چه مهمانانی که تشریف می‌آوردند. من هم در پلاتوها همین کار را می‌کردم.

به نظر می‌رسد اجرای برنامه‌های مناسبتی به ویژه برنامه‌های محرم و صفر دشوار بوده و چالش برانگیز باشد. شما با چه چالش‌هایی مواجه بودید؟

چالش عجیب و غریبی نداشتیم. اتفاقا اجرا در شب‌های دهه اول محرم برایم شیرین بود. چون پیام‌های زیادی در این شب‌ها به دست ما رسید که مخاطبان بی‌شماری روی تخت بیمارستان یا شرایط سخت دیگر که نمی‌توانستند در هیات‌های مذهبی شرکت کنند. با تماشای باب‌القبله در مصیبت امام‌حسین(ع) اشک می‌ریختند. این‌که شریک گریه کردن آدم‌ها برای امام‌حسین(ع) باشم خیلی شیرین بود؛ یعنی پلی می‌شوی تا آدم‌ها با دیدن برنامه اشک بریزند. چه چیزی از این با ارزش‌تر!

برای گفت‌وگو با مهمانان به‌ویژه بخش کارشناسی از چه منابعی استفاده می‌کردید؟ تلاش داشتید خودتان هم به آن موضوع اشراف داشته‌باشید یا قبل از گفت‌وگو، با کارشناس صحبت می‌کردید تا بیشتر احاطه پیدا کنید؟

یک گروه سردبیری داشتیم که این تیم پیش از هر برنامه با آقای آقامیری گپ مفصلی داشت و بحث شب مربوطه را استخراج می‌کرد. آقای آقامیری و من هم پیش از شروع برنامه حدود نیم ساعت تا ۴۰ دقیقه مفصل بحث را مرور می‌کردیم و بعد من سوالاتم را آماده می‌کردم و می‌پرسیدم.

همان‌طور که اشاره کردید سعی داشتید به سبک برنامه‌های قبلی‌تان که فضایی اجتماعی داشتند، «باب‌القبله» را اجرا کنید؟

بله؛ یعنی اگر در برنامه‌ای نقدی دارم می‌گویم. حتی در این برنامه هم که فضای محرمی داشت سعی کردم با نگاهی به اجتماع - البته با حفظ شئونات این شب‌ها- بیان مطالبه‌گرانه‌ای داشته‌باشم.

پس در برنامه‌ای که حال‌وهوای محرمی هم دارد سعی می‌کنید اجرایی خنثی نداشته‌باشید.

در هر برنامه‌ای که اجرا می‌کنم همیشه تلاشم این است که صرفا سوالات کلیشه‌ای، خنثی و دم‌دستی را مطرح نکنم. پیش از این‌که جلوی دوربین قرار بگیرم در مورد مهمان و مباحث مربوط به آن شخص تحقیق می‌کنم و تلاش دارم از زاویه جدید و با ادبیاتی تازه سوالاتی را مطرح کنم که خروجی آن هم به ریتم و جذابیت برنامه کمک کند و هم محتوای استخراج شده از آن به درد مخاطب بخورد. این رویه همیشگی من است و امیدوارم در باب‌القبله هم توانسته‌باشم آن را به ثمر برسانم.

گزارش تصویری

عزاداری زیر خیمه حسینی

برنامه «باب‌القبله» با پخش مستقیم مراسم عزاداری در میدان هفت‌تیر و زیر خیمه حسینی، تمام مراسم و بخش‌های مختلفی را به‌صورت مستقیم برای مخاطبان خود به تصویر کشید. مراسم بزرگ و باشکوهی که توسط عزاداران و مداحان و سخنرانان بنام این کشور برگزار شد و بسیار هم مورد توجه مخاطبانش قرار گرفت. مخاطبانی از سراسر کشور که با دوربین این برنامه به‌صورت مجازی وارد این هیات بزرگ شدند و در کنار عاشقان و ارادتمندان به امام‌حسین(ع) عزاداری کردند و دل‌های‌شان با هم یکی شد.

کیوآرکد را اسکن کنید

نگاه

سایه خیمه حسینی روی زندگی

یکی از بخش‌های مهم مراسم عزاداری در ایام محرم، پخش سخنرانی‌هایی است که توسط صاحب‌نظران و بزرگان مذهبی انجام می‌شود. اتفاقی که در یکی از قسمت‌های برنامه «باب القبله» افتاد و مخاطبان این شبکه در کنار عزاداری و شنیدن نوحه‌سرایی‌های مختلف، پای منبر یکی از واعظان مذهبی قرار گرفتند. این واعظ یادی از یکی از شهدای مدافع حرم کرد و درباره زندگی او به صورت مختصر گفت. شهیدی که به گفته او، خودش بیان کرده ۱۲ سال شرب خمر می‌کرده، اما با دیدن یک کلیپ از داعش، متحول شده و بعد هم به شهادت رسیده است. او در این ویدئو دیده که یکی از داعشی‌ها گفته دست‌مان به حرم حضرت زینب(س) برسد، نبش قبر می‌کنیم. همین جمله باعث شده این فرد سرغیرت بیاید، شرابخواری را ترک کرده و راهی حفاظت از حریم این حرم شود. این واعظ با تعریف این خاطره می‌خواست به مردم بگوید صرفا عزاداری برای امام حسین(ع) و خاندانش کافی نیست و باید در زندگی‌مان هم از آنها درس بگیریم. نه فقط در عاشورا که در همه لحظات زندگی، حسینی باشیم.

کیوآرکد را اسکن کنید

دریچه

دوربین «باب‌القبله» در هیات

یکی از قسمت‌های برنامه «باب‌القبله» که هر شب در ایام محرم از شبکه پنج پخش می‌شود و مخاطبان بسیاری هم دارد، مربوط به عزاداری‌ای بود که در میدان هفت تیر تهران اتفاق افتاد. در این میدان که یک چادر به‌عنوان نمادی از عاشورا برپا شده بود، سیدمحمدرضا نوشه‌ور، یکی از مداحان جوان برای مردم مداحی کرد و علاقه‌مندان به امام حسین(ع) در این مراسم حضور پیدا کردند. دوربین این برنامه وارد این هیات شده و به‌صورت مستقیم گزارش تهیه کرد و این اتفاق خوبی برای کسانی بود که به هر دلیلی نتوانستند در این مراسم به‌صورت حضوری شرکت کنند؛ افرادی که یا روی تخت بیمارستان‌ها بودند یا به واسطه شغلی که داشتند، باید سر کارشان حاضر می‌شدند اما دوربین این برنامه دل‌های آنها را به مراسم عزاداری برد و این امکان برای همه مهیا شد که بتوانند به صورت مجازی ارادت خود را به این خاندان نشان دهند. ضمن این‌که اهالی شهرها و روستاها نیز توانستند در فضای عزاداری مردم تهران قرار بگیرند و با آنها همراه شوند.

کیوآرکد را اسکن کنید